

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO - 688759- I/II/NC

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia *15. V. 2012*

Pani Barbara Kudrycka
Minister Nauki i Szkolnictwa
Wyższego

ul. Wspólna 1/3

00 - 529 Warszawa

Szanowno Pani Minister,

Pismo Prezesa Polskiego Związku Pracodawców Prywatnych Edukacji PKPP Lewiatan, Pana Prof. dr hab. inż. Tadeusza Pomianka zwróciło moją uwagę na brak aktów wykonawczych do art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Jak wynika z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (pismo z dnia 11 kwietnia 2012 r. znak MNiSW-DBF-ZFD-175-3784- 1/WD/12), a także z doniesień prasowych, obecnie w Ministerstwie nie są prowadzone prace nad wydaniem rozporządzenia w sprawie warunków i trybu występowania przez uczelnie niepubliczne o dotacje przewidziane w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z art. 94 ust. 5 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym uczelnia spełniająca wymogi przewidziane w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy może, w określonym w ustawie zakresie, otrzymać dotacje. Zgodnie zaś z art. 95 ust. 1 ustawy minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi w drodze rozporządzenia warunki i tryb występowania przez uczelnie niepubliczne o dotacje oraz sposób kontroli ich wykorzystywania. Norma obowiązuje od wejścia w życie ustawy dnia 1 września 2005 r., do tej pory rozporządzenie nie zostało jednak wydane. W efekcie, ze względu na brak aktu wykonawczego, niepubliczne szkoły wyższe nie mogą skorzystać z dofinansowania w zakresie przewidzianym w ustawie.

Należy podkreślić, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 70 przewiduje między innymi zasadę dwusektorowości systemu oświaty w Polsce. Oznacza to, że obok systemu szkolnictwa publicznego funkcjonuje sektor szkół niepublicznych. Współistnienie obu sektorów sprzyja konkurencji oraz podnoszeniu jakości kształcenia, pozwala na realizację konstytucyjnego prawa do nauki oraz zagwarantowanego w Konstytucji prawa wyboru szkoły innej niż publiczna. Zgodnie z art. 70 ust. 3 Konstytucji warunki udziału władz publicznych w finansowaniu szkół niepublicznych określone są przez ustawę. Konstytucja nie nakłada zatem obowiązku całkowitego pokrywania kosztów kształcenia w szkołach niepublicznych ze środków budżetowych. Przewiduje jednak, że zasady finansowania zostaną określone w ustawie.

Zgodnie z ustawą - Prawo o szkolnictwie wyższym uczelnie niepubliczne mają prawo ubiegania się o dotacje przeznaczone na pokrycie części opłat wnoszonych przez studentów studiów stacjonarnych oraz uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, a także dofinansowanie kosztów realizacji części zadań (m. in. zadania związane ze świadczeniami zdrowotnymi, z prowadzeniem podyplomowego kształcenia czy finansowania kosztów realizacji niektórych inwestycji). Oznacza to, że wolą ustawodawcy było zapewnienie możliwości objęcia uczelni niepublicznych systemem wsparcia finansowego z budżetu państwa. Uzyskanie dotacji jest jednak uzależnione od spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie przepisu art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym. Upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia pozwala na dostosowanie kryteriów przyznawania dotacji do potrzeb rynku z uwzględnieniem możliwości budżetu państwa, zapewnia także większą elastyczność niż regulacja ustawowa. Należy zatem podkreślić, że opisane uprawnienie do ubiegania się o dotacje wynika wprost z ustawy i jego istnienie nie jest uzależnione od aktów normatywnych na poziomie podustawowym. Brak odpowiedniego rozporządzenia nie pozbawił zatem uczelni niepublicznych prawa ubiegania się o dotacje w przewidzianym ustawą zakresie, spowodował jedynie, że ze względu na brak określonych kryteriów ich przyznawania, dotacje te nie mogą być uruchomione. Należy także podkreślić, że przepis art. 95 ust. 1 ustawy niewątpliwie formułuje bezwzględny obowiązek, a nie jedynie prawo, uregulowania kwestii warunków i trybu ubiegania się o dotacje w rozporządzeniu.

Wskazany w upoważnieniu ustawowym organ władzy wykonawczej nie może zatem uchylić się od jego wykonania.

Zgodnie z konstytucyjną zasadą legalizmu (art. 7 Konstytucji) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Należy podkreślić, że ustawy uchwalane są przez parlament, są zatem wyrazem woli przedstawicieli suwerena i w demokratycznym państwie prawa nie mogą być uchylone przez rozstrzygnięcia organów władzy wykonawczej. Warto zwrócić uwagę, że art. 92 ust. 1 Konstytucji określa, że rozporządzenie wydawane jest w celu wykonania ustawy. Niezrealizowanie obowiązku wydania aktu wykonawczego do ustawy oznacza więc w praktyce uniemożliwienie dojścia do skutku celu ustawy.

Jak wskazano, treść art. 95 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym nie pozostawia wątpliwości, że upoważnienie ustawowe ma charakter obligatoryjny. Oznacza to, że na organie wskazanym w treści upoważnienia ciąży konstytucyjny obowiązek (art. 149 ust. 2 Konstytucji) wydania rozporządzenia.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001, Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister o wykonanie tego obowiązku.

Łeора Wynеry szооuku

Тена Јіроуи: